

Zdravotní mise Rastislava Maďara

E15, 31. 7. 2020

Rubrika: PROFIL Je koordinátorem pracovní skupiny ministerstva zdravotnictví pro uvolňování pravidel proti šíření epidemie COVID-19.

Dál přitom ordinuje a působí jako vysokoškolský pedagog. Vede také neziskovou mezinárodní organizaci International Humanity. Díky ní například v Malawi, jedné z nejhudších zemí světa, vyrostla nemocnice. Téhle části své práce se ale kvůli pandemii zatím musel vzdát. Jednou z hlavních tváří zápasu s koronavirem v Česku se Rastislav Maďar stal v dubnu.

Občas říká, že si i teď připadá jako na humanitární misi. Hledat řešení, jak dostat pod kontrolu covidovou nákazu, vnímá jako velkou výzvu, o které možná jednou budeme vykládat vnoučatům. Připouští, že poslední týdny spí pár hodin denně a občas má i těžké spaní.

Přesto je optimistou: „Nabíjí mě energií ten pocit užitečnosti pro jiné lidi. Pocit, že to, co znáte a umíte, je dost dobré na to, aby to zachránilo život. Každý krok může být důležitý nejen pro životy lidí, pokud jde o konkrétní pacienty, ale i systémově.“

Jednoduché to nemá. Epidemie koronaviru v Česku se podle něho politizuje a dělají to i média a opozice. Při hodnocení opatření často nejde jen o odborné hledisko a to platí i o jednání kabinetu.

Maďar versus Prymula

Na začátku epidemie byl protikoronovým lídrem náměstek ministra zdravotnictví, epidemiolog Roman Prymula. Toho hlavní role vynesla dokonce na první příčku žebříčku oblíbenosti politiků. V očích veřejnosti je zastínil, i když jeho úloha byla čistě úřednická.

Zlom nastal v květnu. Viděno zvenku jím bylo Prymulovo prohlášení, že epidemii lze nejlépe udolat tak, že virus volně projde celou populací. Nebyla to jen razance veřejných výroků, ale i názorové rozdíly mezi ním a šéfem rezortu, které ho nakonec odstavily na vedlejší kolej. Možná k tomu přispěla i „nadměrná“ popularita. Do šestičlenného epidemiologického týmu, který dostal na starost rozvolňování karanténních opatření, pak ministr Vojtěch pozval právě Maďara.

Ten se později zmínil, že jeho předchůdce si na koronakrizi stavěl politickou kampaň. Výrok nezůstal bez odpovědi. Pro změnu jsme se dozvěděli, že Maďar není zas takový odborník, neprofiloval se v epidemiologii, nýbrž dělal veřejné zdravotnictví. „Pan ministr si jej vybral a je to na jeho odpovědnosti,“ uvedl nynější zmocněnec vlády. Šuškal se, že ostravský expert byl vybrán jako zastánce rychlejšího uvolňování karantény. Nepřímo to potvrdil právě Prymula. Řekl, že osobně sice může mít na rozvolňování jiný názor, ale kvůli tomu dominantně z ministerstva neodcházel.

Teď se role zase tak trochu obrátily. Premiér Babiš ve vládě prosadil vznik nové rady pro zdravotní rizika, bude mít na starosti dozor nad chytrou karanténou. Do osmičlenné skupiny, kterou bude ministerský předseda osobně šéfovat, si přizval Prymulu. Maďar zůstává na své pozici.

Fatální rozdíly v pohledu na nákazu pomyslní sokové zřejmě nemají. Rozvolňování bylo podle Prymuly korektní, zejména pokud jde o rychlost. Jak říká, vyčítal by snad jen míru detailu, on by uvolnění nastavil obecněji. Některé věci prý byly popsány tak složitě, že tomu skoro nikdo nerozuměl.

Maďar zase uvádí, že si Prymulova názoru vždycky vážil. A kdyby spolu měli problém, umějí si to vyřídit přímo. „Tykáme si a máme na sebe telefon,“ zdůrazňuje. Pokud jde o nový tým, je

podle něho dobře, že se do fungování vložil premiér Babiš. Soudí, že jeho tlak a důraz pomohou fungování chytré karantény zlepšit.

Podzim nás otestuje

Při rozvolňování karanténních opatření bylo Česko při srovnání s dalšími evropskými státy hodně rychlé. A i když teď toxická čísla stále stoupají, Maďar to nepovažuje za chybu. Dodává ale, že někteří lidé v ostražitosti polevili až moc, a připouští, že se obává podzimu. Ten podle něho může být nejen zkouškou epidemiologů a hygieniků, ale celé společnosti.

V pořadu Výzva, kde na Seznamu Zprávy odpovídal na dotazy laiků, také naznačil, že už teď se zvažuje opětovné zavedení tvrdších protikoronových opatření. Ve veřejné dopravě by se povinnost nosit roušky mohla vrátit už v září, kdy se má dát do pohybu 3,5 milionu lidí v souvislosti s tím, že děti půjdou do školy. Plošná povinnost nošení roušek ve vnitřních prostorách se nejspíš znovu nařídí s nástupem sezony respiračních nákaz.

I kdyby riziko stoupalo, celé školy by se šmahem zavírat neměly. Měly by ale mít režim upravený tak, aby se jednotlivé třídy a skupiny žáků co nejméně potkávaly. Firmám by pak doporučil, aby pokud možno opět zavedly home office. A na stole je podle něho i možné omezování provozu klubů a podobných podniků.

Zmiňuje přitom mediálně známý příklad pražského klubu Techle Mechtle. Když infekční osoba, která neví, že je nakažená, vstoupí do kolektivu vícero lidí, mohou z toho být desítky až stovky kontaktů a nakažených.

Většina momentálního nárůstu počtu infikovaných lidí podle něho pochází právě z nejruznějších kolektivů. Situaci zatím za úplně dramatickou nepovažuje: „Ale uvidíme. Můžeme stát na prahu druhé vlny.“

Nebezpečný mix

Rastislav Maďar je expert na očkování. I proto se obává podzimních měsíců, kdy se koronavirus nejspíš potká s chřipkou. Tuzemská populace podle něho na očkování proti chřipce málo dbá a podceňuje ho. Při souběhu chřipky s covidovou nákazou přitom hrozí, že by zdravotnická zařízení mohla být zahlcená. Není možné testovat každého, jeden PCR test vyjde na 1700 korun, stálo by to miliardy a ani by se to nestíhalo. Navíc by většina lidí byla negativní.

K úplně normálnímu životu nás tak může vrátit jedině vakcína. Maďar soudí, že potřebná látka bude k mání tak za rok, a proto apeluje, abychom chování dobrovolně přizpůsobili současné realitě. Včetně toho, že se necháme očkovat. Podle něho to nejhorší, co se po očkovací látce proti chřipce může stát, je, že nám nepomůže. Určitě ale neublíží, a hlavně – může zachránit život a určitě snížit nutnost hospitalizace.

Odpor proti vakcínám nechápe. Sám je očkovaný na všechno a jeho syn také. „Když vakcínu nedám vlastnímu dítěti, nedám ji ani žádnému jinému. Pokud ji nedám sobě, nedám ji žádnému dospělému pacientovi. Já prostě vím, jak je to bezpečné.“ Varuje, že právě respirační patogeny, které se přenášejí i bezkontaktně, jsou vysoce nebezpečné.

Humanitární mise

Co je to volný čas, Maďar moc neví. Lékařem chtěl být od dětství a vždycky si přál jezdit na mise. Vypráví, jak v jedenácti letech viděl televizní dokument o hladomoru ve východní Africe a nemohl takovému neštěstí uvěřit. Od té doby měl prý o své budoucnosti jasno.

Chtěl vystudovat medicínu, jezdit na zahraniční mise a také sportovat. Takže už na střední střídal intenzivní učení včetně zdokonalování angličtiny jen s basketbalovými tréninky a zápasy. Věděl, že aby dosáhl svého, musí mít výborné výsledky.

Stalo se. V rozvojových zemích absolvoval řadu humanitárních misí, pomáhal i v oblastech zasažených tsunami. Poslední léta jezdil i několikrát za rok hlavně do Malawi. Jak se vyznal v Hospodářských novinách, když teď nemůže, má úplný abst'ák.

Při zahraničních cestách se mu v hlavě zrodila myšlenka vytvořit organizaci, která by pracovala výlučně na dobrovolnickém principu a každou darovanou korunu použila pro chudé a nemocné. Tak vznikla International Humanity. Lidé v ní pracují na úkor vlastního času i financí, ze svého si platí i letenky. Takhle utracené peníze považuje Maďar za dobrou investici. Organizace působí v místech, kde nehrozí ozbrojené skupiny nebo není válka. Nejsou tedy příliš nebezpečná.

Chudých zemí je podle Maďara na světě spousta, a proto se organizace zaměřuje většinou na velmi chudé, ale stabilní oblasti s nedostatečnou infrastrukturou a zdravotní péčí.

Splněný sen

Sedmačtyřicetiletý rodák ze Žiliny, epidemiolog a expert na cestovní medicínu vystudoval v Martině a do Ostravy se přistěhoval za svou ženou. V severomoravské metropoli teď vede Ústav epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity. Je také autorem více než 450 vědeckých a odborných publikací. Dětské sny si splnil vrchovatě.

Rastislav

MAĎAR(47)

- Pochází ze Žiliny.
- Vystudoval Jesseniovu lékařskou fakultu Univerzity Komenského v Martině. Titul Ph.D. získal na Lékařské fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě.
- V roce 2004 se podílel na vzniku neziskové mezinárodní humanitární organizace International Humanity. Jako humanitární pracovník s touto organizací absolvoval řadu misí do rozvojových zemí, je vedoucím projektů rozvojové a humanitární pomoci v Asii, Africe a v Latinské Americe.
- Od září 2017 je vedoucím Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity.

Lékařem chtěl být od dětství a vždycky si přál jezdit na mise. Dětské sny si splnil vrchovatě.

Autor: připravila Jana HAVLIGEROVÁ

Zdroj: https://app.monitora.cz/article/87546785/4352a381d7612fbd7a3b?auth=eyJhbGciOiJIUzI1NiIsInR5cCI6IkpXVCJ9.eyJ0aWQiOiJyMDM5L0JhaWQiOjg3NTQ2Nzg1LCJ3aWQiOiI1NzYsImV4cCI6MTYwMjMyMjI5Nn0.HoTaLHvpmjmmQSV-uPXVTPI7baTr-7qZgSshJJiUs8&topic_monitor=12039